

Bereczki Mária

Gyakorlati alkalmazások, számítások

A követelménymodul megnevezése:
Gazdálkodási feladatok

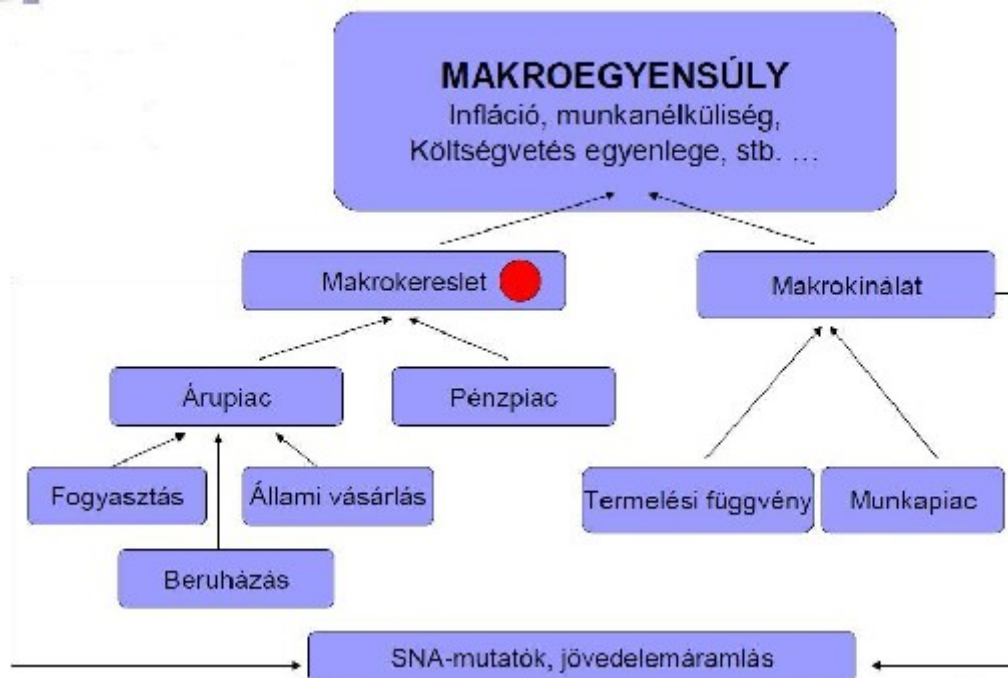
A követelménymodul száma: 1968-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-013-50

GYAKORLATI ALKALMAZÁSOK, SZÁMÍTÁSOK

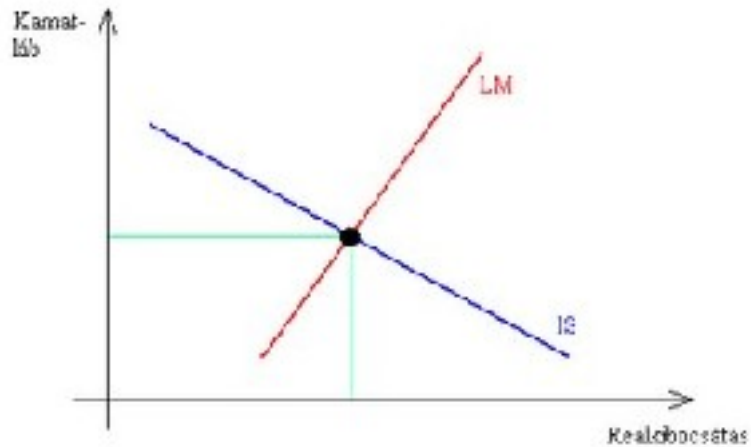
ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ön egy elemzésekkel, előrejelzésekkel foglalkozó piaci szereplő alkalmazottja, akinek a makroökönómia teljesítmény mutatói, árupiaci keresletének, pénzpiaci, munkapiaci, valamint az állam gazdaságsszabályozó szerepének ismereteivel, áttekintésével, ezzel kapcsolatos számításokkal kell foglalkoznia. Ennek érdekében áttekintjük azokat a legfontosabb összefüggéseket, melyek szükségesek a munkafüzetben vázolt feladatok megoldásához. A nemzetközi gazdaságtan specifikumaival nincs módunk foglalkozni. Az árupiaci keresletet, úgy tekintjük át, hogy feltételezünk alapvető elméleti háttérrel, amelyet már elsajátítottak a tanulók, s itt és most csak azokat a legfontosabb matematikai összefüggéseket tekintjük át a szakmai információ tartalmában, amelyek nélkül a feladatokat nem lehet megoldani.

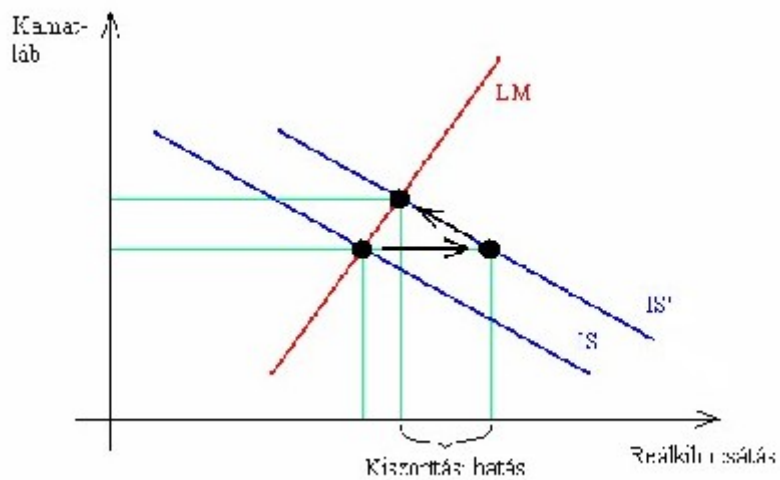

1. ábra: A jövedelemáramlás és az SNA mutatók kapcsolatát mutatja

A munkafüzet áttekintése valamint, a feladatok megoldása után ön képpé válik az elemzések elvégzésére, melyek eredményeként képes például a következő ábrák változásainak követésére, magyarázatára.

2. ábra: A reálkibocsátás és a kamatláb kapcsolatát ábrázolja

3. ábra: A reálkibocsátás változásán keresztül az állam kiszorító hatását mutatja

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A fejezet legfontosabb fogalmai:

I. A gazdaság teljesítményének mutatói:

GDP, NDP, GNI, NNI, GNDI, NNDI.

II. Az árupiac fogalmai:

- Fogyasztási függvény: $C(Y)$
- Megtakarítási függvény: $S(Y)$
- Fogyasztási hányad: $\frac{C(Y)}{Y}$
- Megtakarítási hányad: $\frac{S(Y)}{Y}$
- Fogyasztási határhajlandóság: \hat{c}
- Megtakarítási határhajlandóság: \hat{s}
- Kétszektoros modell: $Y^D = C + I$
- Háromszektoros modell: $Y^D = C + I + G$
- Beruházási kereslet: $I(i) = I_0 - a \cdot i$
- Kormányzati vásárlások: G
- Adó multiplikátor: $-\frac{\hat{c}}{1 - \hat{c}}$
- Jövedelem kereslet: Y^D
- Jövedelem kínálat: Y^S
- Túlkereslet: $Y^D > Y^S$
- Túl kínálat: $Y^D < Y^S$
- Egyensúlyi jövedelem: Y_e

III. A pénzpiac fogalmai:

- Pénzkereslet: M^D
- Pénzkínálat: M^S
- Pénzpiaci egyensúly: $M^D = M^S$
- Nominális pénzkínálat: $\frac{M^S}{P}$

IV. A munkapiac fogalmai:

- Munkakereslet: L^D
- Munkakínálat: L^S
- Aktív népesség: a foglalkoztatottak maximuma
- Foglalkoztatottak száma: \hat{L}
- Reálbér: $\frac{W}{P}$
- Nominálbér: W
- Munkapiaci egyensúly: $L^D = L^S$
- Aktivitási ráta: $\frac{\text{Aktív népesség}}{\text{Teljes lakosság}}$
- Munkanélküliségi ráta: $\frac{\text{Munkanélküliek}}{\text{Aktívak}}$

V. Az állam gazdaság szabályozó szerepének fogalmai

- Költségvetési politika
- Monetáris politika
- Keresletösztönzés
- Kínálatélnékítés

A makroökonómiában a tőke javak és a fogyasztási cikkek piacát összevontan vizsgáljuk, mert ezen a két piacon termékek és szolgáltatások cserélnek gazdát. A két piacot együttesen nevezzük ÁRUPIACNAK. Zárt gazdasági modellünkben (háztatás+vállalat+állam), az állam a piaci kapcsolatokat alapvetően kétféle módon befolyásolja: egyrészt a jövedelmeket átcsoportosítja, másrészt vevőként vagy eladóként jelenik meg a piacon. Az összes hozzáadott érték egy sajátos, a gazdasági teljesítményt összegző mutató. Jelentése kettős: egyrészt jelenti a nemzetgazdaság egésze által előállított terméktömeget, másrészt a gazdaság egésze által realizált jövedelmek összegével azonos. A hozzáadott érték, mint össztermék, a gazdaság összesített kínálataként értelmezhető. Másoldalról viszont az eladott termékmennyiség ellenértékeként a gazdasági szereplők jövedelmét is jelenti, ami pedig a keresletet határozza meg a gazdaságban. A makrogazdaság körforgásában a beruházások figyelembe vétele érinti a termék és a pénzmozgásokat is. A makrogazdasági kínálat része a tőke javak kínálata, tehát a végső javak összessége fogyasztási és beruházási javakból áll. A beruházási javak iránti kereslet, a pénzmozgásokban, mint pénztőke iránti kereslet jelenik meg. A pénztők kínálat forrását a megtakarítások képezik. Úgy építettük fel makrogazdasági modellünket, hogy ebben a realizált jövedelem mindig, minden gazdasági szereplőnél szükségszerűen megegyezik a felhasznált jövedelemmel. E követelmények figyelembe vételével a jövedelmi áramlásokat egyenletek formájában is felírhatjuk, mégpedig oly módon, hogy a beáramló tételek összegét egyenlővé tesszük a kiáramló tételek összegével. A makrogazdaság alapegyenlete: $Y+IM=C+I+G+X$, amit átrendezve

$Y=C+I+G+(X-IM)$ alakban írhatunk. Mivel mi most háromszereplős modellben dolgozunk, ezért kiindulási egyenletünk az $Y=C+I+G$ alakra egyszerűsödik a most megoldandó feladatainkban. Milyen feladatokat oldunk meg az elkövetkezendőnkben?

Összefoglalás

A makroökonómia a gazdasági élet szereplőit nem egyedi résztvevőknek tekinti, hanem összesítve, szektorként kezeli azokat. Mi most olyan gazdasági modellben fogunk dolgozni, ahol 3 szektort különböztetünk meg egymástól: a háztartások, a vállalatok, és az állam. A piaci elemek nagyobb egységbe való összevonása miatt a makroökonómiában, aggregált keresletről és aggregált kínálatról beszélünk, amely az árupiacon megjelenő összes termék és szolgáltatás iránti kereslet összegzett értékével egyezik meg.

Összefoglalásként válasz a felvetett esetre

Milyen feladatokat oldunk meg az elkövetkezendőnkben?

- Amelyben az $Y=C+I+G$ árupiaci egyenletből indulunk ki, amelyben az árupiaci bevételeket állítjuk szembe, az árupiaci kiadásokkal, s mind ekközben vizsgáljuk, hogy mi módon változhat az egyenlet a különböző folyamatok, változások során. A pénzügyi egyenlet: $M^D = M^S$. A munkapiaci egyenlet: $L^D = L^S$

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Most nézzük át, hogy miről is tanultunk? Milyen fejezetcímek szerint volt felépítve a tananyag?

Készítsünk az olvasottak alapján vázlatot, írjunk jegyzeteket a megadott képletek mellé.

Ha már megvan a vázlat és ismerjük a tananyag fő elemeit, akkor ezt követően összefüggéseket keressünk az egyes részek között. Készítsünk listát azon fogalmakról, melyek – álláspontunk szerint – elengedhetetlenül fontosak a jó szakmai munka elvégzéséhez.

A tananyag információ tartalmának elsajátításával elérhető, hogy a tanuló belépő szintű elméleti tudáshoz juthasson a makroszintű folyamatok grafikus ábrázolásában, s megértse ezen folyamatok összefüggéseit.

Az elsajátított ismeretanyag értelmezése tekintetében szükség van a tanuló jó áttekintő képességére, lássa az összefüggéseket a különböző makro események között. Rendelkezzen számolási készséggel. Értse a grafikus ábrázolás modelljét.

Ebben a munkafüzetben a megszerzett elméleti tudást gyakorolhatja a tanuló a különböző feladatokon keresztül.

MUNKKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

I. A GAZDASÁG TELJESÍTMÉNYE:

1. feladat: Töltse ki az alábbi táblázat tetszőleges oszlopainak hiányzó adatait a megnevezések között fennálló összefüggések felhasználásával! Az egyes oszlopok adatai között nincs kapcsolat, mert ezek függetlenek.

Sorszám	Megnevezés	A	B	C
1.	Belföldön létrehozott összes elsődleges jövedelem	5 000		
2.	Belföldiek összes elsődleges jövedelme	4 200		
3.	Belföldiek külföldön realizált elsődleges jövedelem		1 600	
4.	Belföldiek belföldön realizált elsődleges jövedelme	3 800		
5.	Külföldiek belföldön realizált elsődleges jövedelme	1 200	1 200	1 200
6.	Elsődleges jövedelemáramlás egyenlege		+400	-800
7.	Külföldről kapott transzferek	720		600
8.	Külföldre utalt transzferek		720	400
9.	Transzferáramlás egyenlege		-500	
10.	GDP		6 000	
11.	GNI			4 800
12.	GNDI	4 700		

2. feladat: Egy gazdaságról a következő mutatók ismertek. A termelő fogyasztás 400, külföldre átutalt jövedelem 110, a külföldről származó jövedelem 90, az amortizáció értéke 80, transzfer külföldre 70, transzfer külföldről 40, bruttó kibocsátás 1 000.

2. 1. határozza meg az SNA mutatók értékét!

2. 2. Tegyük fel, hogy a külföldre átutalt jövedelmek ugrásszerűen megnövekednek, azaz a példában szereplő 110 helyett 200 lesz. Mely mutatókat és milyen módon fogja érinteni a változás?

3. feladat: Egy ország éves teljesítményéről a következőket tudjuk: A nettó nemzeti jövedelem értéke 1 950, a bruttó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem 2 015, a pótló beruházások nagysága 150 millió dollár. Állapítsa meg, hogy milyen volt a transzferek külföldi áramlásának az egyenleg!

4. feladat: egy országban adott évben a bruttó beruházások értéke 108, ebből a pótlás értéke 40 milliárd forint. A lakossági fogyasztás értéke 820, a közösségi fogyasztás pedig 60 milliárd volt. Mekkora volt a GNI és az NNI különbsége?

5. feladat: Állapítsa meg, hogy hogyan hatnak a GDP és a GNI nagyságára a következő események? Indokolja meg válaszát!

5. 1. Az állampolgárok egy része külföldön vállal munkát, ahol nagyobb munkabért kap, mint amennyit az előző évben belföldön realizált.

5. 2. Egy német cég megvásárolja egy magyar vállalat részvényeit. A vállalat termelése nem változik.

5. 3. A magánszférából elbocsátják az alkalmazottak egy részét, akik átmenetileg munkanélküli segílyt kapnak. Ennek összege kisebb, mint a korábbi munkabérük volt.

5. 4. Az ENSZ növeli a Magyarországon tartózkodó háborús menekültek ellátására folyósított támogatás értékét.

6. feladat: Egy makrogazdaságban az éves amortizáció értéke 320 pénzegységnek felel meg. A gazdaság szereplői a következő jövedelmeket realizálták: az összes kifizetett munkabér 1 600, a járadékok összege 150, a vállalati profit 640. a hazai gazdasági szereplők elsődleges jövedelméből 80 származik külföldről, míg a külföldiek 120 elsődleges jövedelmet realizáltak az országban.

6. 1. Mennyi a gazdaságban az adott évben keletkezett bruttó jövedelem?

6. 2. Számítsa ki a bruttó és a nettó jövedelemmutatókat!

7. feladat: Az alábbiakban 17 OECD ország összehasonlítása lapján képet kaphatunk hazánk gazdasági fejlettségéről. A fejlettségi színvonal az egy főre jutó GDP alapján olvasható ki a következő táblázatból!

Ország	1970	1990	Ország	1970	1990
Törökország	19	22	Belgium	65	76
Magyarország	24	29	Finnország	58	77
Görögország	30	34	Ausztria	54	77
Portugália	24	41	Dánia	73	78
Spanyolország	42	55	Svédország	77	79
Hollandia	69	73	Franciaország	68	81
Egyesült királyság	61	75	Japán	56	82
Olaszország	55	74	NSZK	69	85
Norvégia	61	75	Egyesült államok	100	100

7. 1. melyek azok az országok, amelyekben két időszak jelentős fejlődés ment végbe?

7. 2. Általánosítható-e a felzárkózás tendenciája? A felzárkózást az Egyesült Államokhoz való közelítésként értelmezzük, amely abban nyilvánul meg, hogy a mutatószám közelebb kerül a 100-hoz.

7. 3. Hogyan változott Magyarország helyzete az USA-hoz és Ausztriához képest?

7. 4. Hogyan valósítható meg az a gyakorlatban, hogy valamely ország felzárkózzék egy másikhoz?

MUNKANYAG

8. feladat: Az alábbi táblázat néhány OECD ország 1 főre jutó GDP értékeit tartalmazza dollárban, vásárlóerő paritáson 1998 évre vonatkozóan. Készítsen a fejlettségi színvonal alapján olyan rangsort, amelyben az USA mutatóját 100-nak tekintjük, és ehhez viszonyítjuk valamennyi ország adatát!

Ország	1 főre jutó GDP	Ország	1 főre jutó GDP
Ausztria	21 341	Japán	23 880
Belgium	23 569	Luxemburg	23 301
Dánia	25 786	Magyarország	8 460
Finnország	21 443	Olaszország	23 884
Görögország	13 997	Portugália	15 444
Hollandia	35 640	Spanyolország	16 353
Franciaország	21 443	Németország	22 841
Írország	22 696	USA	31 588

9. feladat: "Balszerencse" egy kis szigetország Óperenciában. Gazdasága monokulturális, csak babtermesztéssel foglalkoznak. 1997-ben termelésük 1 686 tonna volt. 1 tonna bab egységára 25 oro, ami Balszerencse pénzneme. A termelés során felhasznált vetőbab értéke 16 86 oro, a műtrágyáé 4 215 oro volt. A gazdaságban 2 500 oro bruttó értékű gép áll rendelkezésre, melyet 50 évig szándékoznak használni. A babtermesztés 75%-t belföldi termelők végzik, 25%-t külföldi érdekeltségű vállalatok, melyek a kibocsátás 10%-t viszik ki az országból részesedésként. A belföldi vállalatoknak a szomszédos "Jószerecsse" köztársaságban is vannak befektetett eszközeik, melyért 400 oro részesedést kapnak. Az ország lakosságának 20-a külföldön vállal munkát, ahol összesen 170 oro jövedelmet szereznek. A szomszéd szigetekről érkező napszámosoknak 200oro munkabért fizetnek. "Balszerencsén" forgószél pusztított, mely során a sziget keleti részén súlyos károk keletkeztek. Az ENSZ az ország megsegítésére 75 oro segílyt nyújtott. Mivel a sziget súlyos gazdasági gondokkal küzd, nem tudott ebben az évben segílytet nyújtani "Szerencsa" Királyságnak, ahol szökőár pusztított.

9. 1. Határozza meg a "Balszerencse" nominális GDP-jét!

9. 2. Határozza meg az ország nominális bruttó nemzeti jövedelmét!

9. 3. Számítsa ki a "Balszerencse" rendelkezésre álló nominális bruttó nemzeti jövedelmét!

9. 4. Számítsa ki a nominális nettó nemzeti jövedelem nagyságát, ha tudjuk, hogy az amortizációt lineáris módszerrel számolják el a szigeten!

10. feladat: A GDP alakulása hazánkban (kerekített adatok). Hiányzik néhány adat.

10. 1. Számítsa ki a megadott adatokból a hiányzókat!

10. 2. Elemezze a táblázat alapján a hazai kibocsátás alakulását!

	1988	1989	1990	1991	1992
GDP Folyó áron (md Ft)	1 440	1 720	2 090	2 310	D=?
GDP reál (md Ft)	1 440	1 460	B=?	1 242	1 220
GDP árindex (1998=100%)	100	A=?	148	C=?	230

II. ÁRUIAC

1. feladat: Egy gazdaság fogyasztási függvénye a következő: $C(Y)=100+0,8Y$. A függvény alapján töltsse ki a következő táblázatot!

Y	C	S
0		
100		
	260	
		-40
400		
500		
	580	
	660	
		60

2. feladat: Egy gazdaságban 300 egységnyi jövedelem mellett a fogyasztás 400, 450 egységnyi jövedelem mellett 500.

1. Mekkora a fogyasztási határhajlandóság.
2. Írja fel a fogyasztási függvény képletét!
3. Határozza meg a köztük lévő kapcsolatot!

3. feladat: A makrogazdaságban minden újabb egységnyi jövedelem negyedrészt takarítják meg. Az autonóm fogyasztás 200.

3. 1. Írja fel a fogyasztási és megtakarítási függvények képletét!

3. 2. Számítsa ki, hogy mekkora a fogyasztás nagysága a gazdaságban 1000 illetve 1200 jövedelem mellett!

4. feladat: Egy kétszektoros gazdaságban a következő adatok ismertek a fogyasztásról illetve a megtakarításról: $C(=Y) = 650$, $S(=Y) = -25$.

4. 1. Írja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvényt!

4. 2. Számítsa ki a fogyasztás és jövedelem egyezőségét biztosító jövedelem nagyságát!

5. feladat: Egy gazdaságban a fogyasztói magatartásról tudjuk, hogy az autonóm fogyasztás nagysága 100 egység és a háztartások minden újabb jövedelem egység 80%-t költik fogyasztásra.

5. 1. Mekkora az a jövedelem, amely mellett a fogyasztás és a jövedelem egyezősége fenn áll?

5. 2. Mekkora a megtakarítás ekkora jövedelem szintnél?

5. 3. Ha a kibocsátás nagysága 600 egység lenn, akkor mi jellemezné az árupiacot? Mekkora a hiány vagy a többlet nagysága?

5. 4. Ha az autonóm fogyasztás növekszik 50 egységgel, mekkora jövedelemnél metszi a fogyasztási függvényt az egyensúlyi jövedelmet jelentő egyenes?

5. 5. Ha a fogyasztási határhajlandóság növekszik 0, 9-re, mekkora jövedelem mellett lesz zéró a megtakarítás értéke?

6. feladat: Véleménye szerint milyen hatást gyakorolnak az alábbi események a beruházási keresleti függvényre?

6. 1. Az 1000 beruházott forint megkétszereződik.

6. 2. A nominális kamatláb 4 százalékkal, az árszínvonal 6 százalékkal emelkedik.

6. 3. A profit utáni adóteher növekszik.

7. feladat: Egy olyan árupiacot feltételezünk, ahol az autonóm fogyasztás 10 700, a megtakarítás határhajlandóság 0, 2, a beruházás és a kamatláb összefüggéseit az

$I(i) = 10\,000 - 100i$ függvény írja le. A függvényben szereplő i számértéke a százalékláb nagyságával egyezik meg.

7. 1. Mennyi a beruházás nagysága a gazdaságban, ha a kamatláb 10%.

7. 2. Határozza meg az egyensúlyi jövedelmet 5 százalékos kamatláb mellett!

8. feladat: Egy makrogazdaságban 600 jövedelem mellett a megtakarítás 20, 800 jövedelem esetén 60. A fogyasztási függvény lineáris és a beruházás állandó, $I=100$.

8. 1. Írja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvényt!

8. 2. Határozza meg az egyensúlyt biztosító jövedelmet az árupiacon!

9. feladat: A gazdaságban 800 jövedelem mellett egyensúly van. Az autonóm fogyasztás 70 egység. Az árupiaci összkereslet összetevői ismertek $C=595$, $I=115$ és $G=90$. A kormányzat bevétele 150, amely adóból származik, kifizetett transzfer nagysága 50.

9. 1. Mekkora a fogyasztási határhajlandóság?

9. 2. Mekkora a költségvetés egyenlege?

9. 3. A kormányzat elhatározza, hogy 200 egységgel megnöveli az összkeresletet a kormányzat piaci vásárlásait növelve, az adók emelése nélkül. Mekkora lesz ezt követően a kormányzat vásárlása és a költségvetés egyenlege?

10. feladat: A gazdaság jelenlegi helyzetében a költségvetést jellemző adataink a következők: $G=140$, $T=150$ és $TR=50$.

10. 1. Állapítsa meg a költségvetés egyenlegét!

10. 2. mekkora adóbevétellel lehetne a költségvetést egyensúlyba hozni? Miként változtatja meg az egyensúlyi jövedelmet az adó ilyen mértékű növelése?

11. feladat: Egy gazdaság ismert adatai: $\hat{s} = 0,2$, $C_0 = 100$, $I=300$, $G=200$ és a költségvetés egyenlege 0.

11. 1. Mennyi az egyensúlyi jövedelem?

11. 2. Mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem és a költségvetés egyenlege, ha 50 százalékos adócsökkentést hajtanának végre?

11. 3. Mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem, ha az előző pontban meghatározott költségvetési egyenleget adócsökkentés helyett a kormányzati vásárlások növelésével alakítanák ki?

11. 4. mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem, akkor, ha az előző pontbeli kormányzati kiadások növekedésével megegyező adóemelést is végre hajtanának?

12. feladat: $C(Y)=0$, $75Y+100$, $I=150$, $T=100$.

12. 1. Mekkora az egyensúlyi jövedelem?

12. 2. Az adóketetést változtatva mekkora T esetén lenne az egyensúlyi jövedelem 1000?

13. feladat: Ismert a gazdaság fogyasztási függvénye: $C(Y)=0$, $75Y+100$. tegyük fel, hogy a háztartások a jövedelem 10 százalékát kötelesek adóként befizetni.

13. 1. Hogyan határozhatjuk meg ebben az esetben az adó összegét?

13. 2. Jelöljük z -vel a jövedelem után fizetendő adó százalékos nagyságát. Írja fel a fizetendő adó nagyságát a jövedelem függvényeként!

13. 3. Írja fel a fogyasztási függvény jövedelemadóval módosított képletét!

14. feladat: $C(Y)=0$, $75Y+100$, $I=200$, $G=50$, $T=0$.

14. 1. Mekkora a kiadási multiplikátor?

14. 2. Mekkora az egyensúlyi jövedelem?

14. 3. Mennyi lesz az egyensúlyi jövedelem, ha a kormányzati kiadásokat megduplázzák?

15. feladat: $C(Y)=0$, $8Y+100$, $I=300$, $G=200$, $T=200$.

15. 1. Mekkora az adómultiplikátor?

15. 2. Mennyi az egyensúlyi jövedelem?

15. 3. Mennyi a rendelkezésre álló jövedelem?

15. 4. Mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem, ha 50 százalékos adócsökkentést hajtanának végre?

16. feladat: $C(Y)=0$, $8Y+200$, $I=300$, $G=300$, $T=0$, $25Y$.

16. 1. Mennyi az egyensúlyi jövedelem?

16. 2. Mekkora a költségvetés egyenlege?

17. feladat: Egy nemzetgazdaság kétszereplős modelljében 1200 egységnyi jövedelemszint esetén 140 a megtakarítás nagysága. Az árupiaci egyensúly esetén a jövedelem 90%-t fogyasztják el. A beruházási és a megtakarítási függvény lineáris. A beruházási függvény állandó tagja 250 egység. A kamatláb egy százalékpontos változása a beruházási függvény értékét 20 egységgel változtatja meg. A kamatlábat a gazdaságban pénzügyi eszközökkel 7,5%-n tartják a gazdaságban.

17. 1. Mekkora a beruházás? Írja fel a gazdaság beruházási függvényét!

17. 2. Mekkora a jövedelem, a fogyasztás, megtakarítás árupiaci egyensúly esetén?

17. 3. Határozd meg az egyensúlyi jövedelmet!

III. PÉNZPIAC

1. feladat: Egy gazdaságról a következő adatok ismertek: $S(Y)=0,2Y-260$, $I(i)=200-25i$, $TR=25$, $T=100$, $G=50$, $M^D = Y - 10i + 90$, $M^S = 5400$, $P=3$.

1. 1. Mekkora jövedelem és kamatláb mellett alakul ki az árupiac és pénzpiac együttes egyensúlya?

1. 2. Milyen folyamatok játszódhatnak le a gazdaságban, ha az árszínvonal 20 százalékkal nőne?

2. feladat: Tegyük fel, hogy egy kisvárosban egyetlen orvos dolgozik, akit mindenki ismer, sőt mindenki ismeri az aláírását és mindenki megbízik benn. Amikor az egyik barátja 1 000 forintot kér kölcsön tőle, az orvos egyszerűen felírja egy papírra "1 000 forintot fogok kifizetni a papír tulajdonosának", majd aláírja, és átadja a barátjának.

2. 1. Az ön véleménye szerint tud-e majd vásárolni az orvos barátja ezzel a cetlivel a város boltjaiban?

2. 2. Az a kereskedő, aki elfogadja a papírt, fel tudja-e majd újra használni esetleg olyankor, amikor egy 5 000 forintos bankjegyet kell felváltania? 2. 3. Sikerült-e az orvosnak a fenti módon pénzt teremtenie? Miben különbözik az orvos papírja a tényleges pénztől?

IV. MUNKAPIAC

1. feladat: Egy kétszereplős gazdaság termelési függvénye $Y=100L$ egyenletű. A munkakínálat konstans, és nagysága $L^s = 144$. A fogyasztási függvény $C(Y)=100+0,8Y$. A tervezett beruházások nagysága $I=200$. A gazdaság az időszak elején 400 egységnyi raktárkészlettel rendelkezik. 1. 1. Mekkora a potenciális jövedelem? 1. 2. Mekkora az adott időszak tényleges jövedelem? 1. 3. Mekkora az összkereslet nagysága? Számszerűen határozza meg, hogyan alakul az áru piac egyensúlya!

MUNKANYAG

2. feladat: Egy gazdaságban a termelési függvény $Y=10\sqrt{KL}$ alakú, s a rögzített tőkeállomány 2 500 nagyságú. A munkakeresletet és a munkakínálatot az alábbi függvények fejezik ki: $\sqrt{L^D} = \frac{250}{W/P}$ $\sqrt{L^S} = 0,625(W/P)$

2. 1. Számítsa ki a teljes foglalkoztatás melletti reálbért és a potenciális kibocsátást!

2. 2. Adja meg az összkínálati görbe egyenletét, ha a reálbér magasabb, mint a teljes foglalkoztatást biztosító reálbér!

2. 3. Számítsa ki az egyensúlyi jövedelmet és árszínvonalat, ha $Y^D = 5000/P$ és a nominálbért $w=25$ szinten rögzítették!

2. 4. mekkora az egyensúlyi jövedelemhez tartozó reálbér és foglalkoztatottság?

V. AZ ÁLLAM GAZDASÁG SZABÁLYOZÓ SZEREPE

1. feladat: Egy nemzetgazdaságban egyensúly van az árupiacon és a pénzpiacon. A makrokínálati függvény $Y^s(P) = 1000 + 744P$ összefüggéssel meghatározott. A makrokereslet elemeiről a következőket tudjuk: $C(Y) = 300 + 0,75Y$, $I(i) = 150 - 8i$, $i = 1 + 4P$. $G = 100$, $T = 100$.

1. 1. Határozza meg az aggregált keresleti függvényt!

1. 2. Határozza meg a gazdaság jelenlegi összjövedelmét és egyensúlyi árszínvonalát!

1. 3. A kormány a gazdaságban meglévő munkanélküliség csökkentése érdekében munkahelyteremtő beruházásokat indít, vállalva a költségvetési helyzet romlását is. Határozza meg számítással, hogy miként változik gazdaság állapota, ha a kormányzati kiadások növekedése 100 egységnek felel meg!

1. 4. A szakértők egy másik csoportjának véleménye szerint kevesebb veszéllyel járna, ha az adókat csökkentenék. Javaslatuk szerint 50 egységgel kellene mérsékelni az adókat, változatlan kiadások mellett. Határozza meg, hogy mennyi lenne így a gazdaság egyensúlyi jövedelme és árszínvonala!

1. 5. Hasonlítsa össze a két eljárás számszerű eltéréseit, és sorolja fel az egyes eljárások előnyeit és hátrányait!

MEGOLDÁSOK

I. A GAZDASÁG TELJESÍTMÉNYE

1. feladat:

Sorszám	Megnevezés	A	B	C
1.	Belföldön létrehozott összes elsődleges jövedelem	5 000	6 000	5 600
2.	Belföldiek összes elsődleges jövedelme	4 200	6 400	4 800
3.	Belföldiek külföldön realizált elsődleges jövedelem	400	1 600	400
4.	Belföldiek belföldön realizált elsődleges jövedelme	3 800	4 800	4 400
5.	Külföldiek belföldön realizált elsődleges jövedelme	1 200	1 200	1 200
6.	Elsődleges jövedelemáramlás egyenlege	-800	+400	-800
7.	Külföldről kapott transzferek	720	220	600
8.	Külföldre utalt transzferek	220	720	400
9.	Transzferáramlás egyenlege	500	-500	200
10.	GDP	5 000	6 000	5 600
11.	GNI	4 200	6 400	4 800
12.	GNDI	4 700	5 900	5 000

2 feladat: GDP=600, NDP=520, GNI=580, NNI=500, GNDI=550, NNDI=470.

3. feladat: $GNI=1\,950+150=2\,100$. A transzferek egyenlege: $2\,015-2\,100=-85$. A kiáramló transzfer értéke nagyobb, mint a beáramló transzfer értéke.

4. feladat: $GNI-NNI=40$ (amortizáció értéke).

5. feladat:

	GDP	GNI
5. 1.	Csökken	Nő
5. 2.	Nem változik	Csökken
5. 3.	Csökken	Csökken
5. 4.	Nem változik	Nem változik

6. feladat:

6. 1. GDP=2 710.

6. 2. GNI=2 670, NNI=2 350.

7 feladat: Önálló munka

8. feladat:

Ország	1 főre jutó GDP	Fejlettségi mérőszám	Ország	Rangsor
Hollandia	35 640	116, 5	Hollandia	116, 5
USA	30 588	100	USA	100
Dánia	25 786	84, 3	Dánia	84, 3
Japán	23 880	78, 1	Japán	78, 1
Olaszország	23 884	78, 1	Olaszország	78, 1
Belgium	23 569	77, 1	Belgium	77, 1
Luxemburg	23 301	76, 2	Luxemburg	76, 2
Németország	22 841	74, 7	Németország	74, 7
Írország	22 696	74, 2	Írország	74, 2
Franciaország	21 443	70, 1	Franciaország	70, 1
Ausztria	21 341	70	Ausztria	70
Finnország	21 131	69, 1	Finnország	69, 1
Spanyolország	16 353	53, 5	Spanyolország	53, 5
Portugália	15 444	50, 5	Portugália	50, 5
Görögország	13 997	45, 8	Görögország	45, 8
Magyarország	8 460	27, 7	Magyarország	27, 7

9. feladat: GDP=21 075 GNI=17 230 GNDI=17 305 NNI=17 180

10. feladat:

10. 1. A=117, 8 B=1 412 C =186 D=2 806

10. 2. A magas infláció miatt a nominális GDP nő, a reál GDP csökken.

II. ÁRUIAC

1. feladat:

Y	C	S
0	100	-100
100	180	-80
200	260	-60
300	340	-40
400	420	-20
500	500	0
600	580	20
700	660	40
800	740	60

2. feladat:

2. 1. $100/150=2/3$

2. 2. $C_0 = 400 - 2/3 \cdot 300 = 200$

2. 3. $C(Y)=200+2/3Y$

2. 4. $S(Y)=1/3Y-200$

3. feladat: 3. 1. $C(Y)=200+0,75Y$, $S(Y)=0,25Y-200$ 3. 2. $C(1000)=1100$

4. feladat:

4. 1. $C(Y)=200+0,75Y$, $S(Y)=0,25Y-200$

4. 2. $Y=800$

5. feladat:

5. 1. $Y=500$

5. 2. $S=0$

5. 3. Túl kínálat lesz, mert $C=580$, ami kisebb, mint Y , a túl kínálat mértéke 20.

5. 4. $Y=750$

5. 5. $Y=1000$

6. feladat:

6. 1. A függvény jobbra felfelé tolódik.

6. 2. A függvény mentén történik elmozdulás, a reálkamatláb csökken.

6. 3. A függvény jobbra lefelé tolódik.

6. 4. A kamatláb csökken, a függvény mentén történik elmozdulás.

7. feladat:

7. 1. 9000

7. 2. 5% kamatláb mellett a beruházási kereslet: $I=10\,000-500=9\,500$. Az egyensúlyi jövedelem: $Y=(81\,500+9\,500)=101\,000$.

8. feladat:

8. 1. $C(Y) = 100 + 0,8Y$, $S(Y) = 0,2Y - 100$

8. 2. $Y = 1\ 000$

9. feladat:

9. 1. $595 = 70 + \hat{c}(Y - 150 + 50) \rightarrow \hat{c} = 0,75$

9. 2. $S_A = 150 - (90 + 50) = 10$ (szufficit)

9. 3. Az Y 200 egységnyi növeléséhez G -t $200/4 = 50$ egységgel kell növelni. Ennek hatására a költségvetés deficitessé lesz: $S_A = -40$

10. feladat:

10. 1. $S_A = -40$

10. 2. $T = 190$, $\Delta Y = \hat{c} / (1 - \hat{c}) \Delta T$

11. feladat:

11. 1. $Y = 2\ 200$

11. 2. $Y = 2600$, nő 400 egységgel. A költségvetés egyenlege deficitessé lesz, 100 egységnyi mértékben.

11. 3. $Y = 2\ 700$

11. 4. $Y = 2\ 300$

12. feladat:

12. 1. $Y=1\ 300$

12. 2. 100 egységgel lehetne növelni az adót.

13. feladat:

13. 1. A jövedelem 10%-a, azaz $0,1Y$.

13. 2. $T=zY$

13. 3. $C(Y_{DI}) = C_0 + \hat{c}(Y - zY) = 100 + 0,75(Y - 0,1Y)$ $C(Y_{DI}) = 0,675Y + 100$

14. feladat:

14. 1. 4

14. 2. 1 400

14. 3. 1 600

15. feladat:

15. 1. 4

15. 2. 2 200

15. 3. 2 00

15. 4. 2 600

16. feladat:

16. 1. $Y=2\ 000$

16. 2. $S_A = 200$, szufficit

17. feladat:

$$17. 1. I=250-20i \quad I=100$$

$$17. 2. Y=1\ 000 \quad C=900 \quad S=100$$

$$17. 3. C(Y)=100+0,8Y \quad S(Y)=-100+0,2Y$$

III. PÉNZPIAC

1. feladat:

$$1. 1. i=4, Y=1\ 750$$

1. 2. Ha az árszínvonal nő, akkor csökken a reál-pénzkínálat, a pénzpiac csak egy magasabb kamatláb mellett kerül egyensúlyba. A kamatláb növekedése miatt csökken a beruházási kereslet, ezért csökken az egyensúlyi jövedelem és a megtakarítás.

2. feladat:

2. 1. Igen, mert mindenki elfogadja majd tőle, hiszen ismerik az orvost és megbíznak benne.

2. 2. Igen.

2. 3. Igen, de korlátozott a forgalma, mert csak az adott kisvárosban forgalomképes.

IV. MUNKAPIAC

1. feladat:

$$1.1. Y_p = 100 \cdot \sqrt{L} = 1200$$

$$1.2. Y = 1\,200 \text{ (túlkereslet van, mert } Y^D > Y^S \text{)}.$$

$$1.3. Y^D = 1200, C(1\,200) = 1\,060, I = 200.$$

$$1.4. 400 - 60 = 340.$$

2. feladat:

$$2.1. W/P = 20 \quad Y_p = 6250$$

$$2.2. Y = 125\,000(W/P)$$

$$2.3. Y = 5\,000 \quad P = 1$$

$$2.4. W/P = 25 \quad \hat{L} = 100$$

V. AZ ÁLLAM GAZDASÁG SZABÁLYOZÓ SZEREPE

1. feladat:

1. 2. Y71 868-128P

1. 2. Y=1 740; P=1

1. 3. Ha G nő 100-l, akkor az összkeresleti függvény a következőképpen módosul: Y=2 268-128P. Az árszínvonal nő 1, 46-ra, az egyensúlyi kibocsátás pedig 2 081-re.

1. 4. Az adócsökkentés hatására az új összkeresleti függvény: Y=2 018-128P. Az árszínvonal nő 1. 17-re, a reáljövedelem pedig 1 868-ra.

1. 5. Az első megoldás 212 egységgel nagyobb termelést biztosít, az árszínvonal viszont 0, 3-del nagyobb mértékben nő. Ez a megoldás tehát nagyobb inflációs veszéllyel jár, ugyanakkor nagyobb mértékben képes csökkenteni a munkanélküliséget. A döntés attól függ, melyiket tekinti nagyobb veszélynek a kormány: a munkanélküliséget vagy az inflációt.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Dr. Lázár Piroska–Dr. Solt Katalin

Elméleti gazdaságtan

Tanulói munkafüzet

Dr. Lázár Piroska–Dr. Solt Katalin

Elméleti gazdaságtan

Tanulói munkafüzet

Feladatlapok, Feladatok

(Példamegoldások)

Solt Katalin

Maroökonómia

Solt Katalin

Makroökonómiai példatár

AJÁNLOTT IRODALOM

N. Gregory Mankiw

Makroökonómia

A(z) 1968–06 modul 013–as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 344 01 0000 00 00	Pénzügyi-számviteli ügyintéző
52 462 01 1000 00 00	Statisztikai és gazdasági ügyintéző
52 344 02 0000 00 00	Vállalkozási ügyintéző

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
25 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató